

ZRNKO

Zábava, Záliba • Radost, Rozvíjení • Nadšení, Naděje • Komunikace, Kontakt • Oživení, Odpočinek

Metodické listy pro animátory KLAS a vedoucí klubů seniorů

Úvodní slovo otce Jiřího Kani.....2

KLASy se představují3

Mobilní počítačová učebna4

Týden pro rodinu.....5

Poradenství pro seniory.....6

Téma 1: Marie Terezie8

Téma 2: Novodobé památky..... 16

Téma 3: Cyril a Metoděj
- Soluňští bratři23

Vážení čtenáři,

v tomto čísle Zrnka se můžete těšit na pestrá témata, která Vás provedou od Cyrila a Metoděje přes světovou architekturu až po Marii Terezii.

Kdo byl někdy v Terezíně u Litoměřic a měl čas se projít uličkami, kolem kostela a přes silnici se podívat do „Terezínské pevnosti“, dá mi jistě za pravdu, že vojenská strohost ze všech staveb, včetně té sakrální, přímo číší. Pravoúhlé ulice, jednoduché účelné tvary, s cílem využít – bez zvláštních příkras – co nejvíc prostoru. Dokonce i kostel připomíná spíš hangár, do kterého se má vejít co nejvíc vojáků, než posvátný prostor. Vysokých věží netřeba, protože přitahovat věřící ze široka daleka nebylo nutné, o naplnění kostela se měli postarat muži ve zbrani (v tomto případě tedy beze zbraně). Ani důkladné a pravidelné zvonění k nástupům, protože vojenská povelka to zařídila v každém z útvarů za ně. A přilehlá pevnost, podobná všem těm ostatním „josefovským“ a „terezínským“, rozestým po republice, jen ukazuje, ze které strany se mělo město a vnitrozemí bát nepřitele.

Marie Terezie i její syn Josef II mají bezesporu zásluhu na uspořádání moderního státu, založeného na byrokracii a kontrole. Zavedli státní správu až téměř do poslední vesničky. K tomu jim posloužila síť církevních farností. Kde zela díra, založili novou farnost, kde scházel kostel – úřední deska státu – tam jej postavili a dosadili faráře i s farou. První geodézie, snaha o zaměření půdy a pozemků, se dokonce začala rozmotávat také v Brně. První záměrný bod se nacházel údajně někde kolem soběšické kapličky a odtud muselo být vidět vždy na další, takže se pak vesele nevesele měřilo a měřilo a zapisovalo do katastru. Nejeden tajně v noci přesazený kolík ustrašeným sedlákem pak komplikoval geodetům zápisy. A aby se nikdo nemohl vymlouvat, že jeho se to či ono netýká, rozdávala se příjmení, ulice dostávaly své názvy, rekrutovalo se, povinně chodilo do školy, křtilo se. Farnosti tak poctivě (někdy ovšem i nepoctivě, to když se pokoušely ze soucitu vystavit za druhé světové války falešná potvrzení o křtu Židům) zajišťovaly evidenci obyvatel až do roku 1950. A pokud se někdy dostanete

ke starým sbírkám zákonů, může vás překvapit, že některé svazky jsou úzké a dlouhé. Údajně proto, aby se vlezly faráři do mošny (anebo prý i do jezdecké holínky), aby je cestou do sousední farnosti nevytrousil a císařská nařízení včas a řádně před bohoslužbou vyhlásil.

Křty, když už jsem se o nich zmínil, se však v církvi udělovaly od nepaměti, respektive od doby, kdy po smrti a vzkříšení Pána Ježíše začala nabírat pozvolna dech. Jen je nikdo písemně neevidoval, zůstávaly spíše v paměti. Jejich evidencí bylo především křestní jméno. Kdo je měl, byl tedy křesťanem. Tak i Cyril s Metodějem dostali při křtu svá jména. U Cyrila to vlastně bylo nejdřív jméno Konstantin. Díky svému nadání od Pána Boha dokázali vytvořit abecedu pro Slované a do ní přeložit Písmo svaté. S tím pak působili na Velké Moravě doslova a do písmene zázraky. I když jejich mise neměla dlouhého trvání, v jejich uprchlých žácích pokračovala u sousedních slovanských národů. Na Velké Moravě se kromě několika ozdob a drobných křížků a také kromě základů velkomoravských kostelů prakticky nic hmatatelného nedochovalo. To však neznamená, že vůbec nic. U Kopčan, za řekou Moravou, v úrovni Mikulčic, stojí osamělý kostelík svatě Markéty Antiochijské. Leta nikoho nenapadlo hledat v něm stavbu z doby svatých Cyrila a Metoděje, což se zcela změnilo asi před deseti lety. Jeden z archeologů to s úsměvem potvrzuje. Prý, kdyby se našly jen základy, asi by na Velkou Moravu ukázaly dřív než stojící kostelík, který do roku 1995 nebyl evidován ani jako kulturní památka! Tedy aspoň jediný, doslova hmatatelný odkaz na dávné události našich dějin, na rozkvet kultury, ze které žijeme také my, aniž bychom to mnozí tušili...

Nejen tento kostelík, ale každá architektura, která povznáší lidského ducha, si zaslouží uznání a obdiv. A jen ta, která dokáže nadchnout lidi vícera kultur a národů, si zaslouží titul „světová“. Co do ní patří, to už posuďte sami. Pěkné čtení letního Zrnka!

P. Jiří Kaňa,
farář blanenské farnosti svatého Martina

KLASy se představují...

V únoru letošního roku jsme otevřeli **nový KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ®** v městské části **Brno-Židenice**. Schází se pravidelně každý týden ve čtvrtek od 14.00 do 16.00 hod. v denním centru na ulici Táborská.

Animátorce, paní Jarmile Ambrožové, přejeme spoustu nových nápadů, sil a zdraví a účastníkům, ať se zde něco nového naučí a na pravidelné aktivně strávené odpoledne se vždy těší.

Druhým v letošním roce otevřeným KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ®, je skupina seniorů v městské části **Brno-Řečkovice a Mokrá Hora**, která se schází v prostorách městského úřadu na Palackého náměstí. Animátorka, paní Božena Trnková tak v současné době vede již **tři skupiny** KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ® ve městě Brně a navíc také jednu skupinu ve Střelících u Brna.

Přejeme paní Trnkové neustále nové nápady, nepohasínající nadšení a **děkujeme za dlouholetou dobrovolnou činnost.**

KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ

Rádi byste také u vás v obci, městské části, knihovně či domově pro seniory založili KLAS KLUB AKTIVNÍCH SENIORŮ® ?

**Zavolejte nám, rádi Vám poradíme, jak na to!
A v příštím vydání ZRNKA může být řeč právě o Vás!**

**Spokojený senior – KLAS z.s.
tel.: 518 328 813
info@spokojenysenior-klas.cz**

Paní Jarmila Ambrožová, animátorka KLAS Brno-Židenice

Členové KLAS Brno-Židenice

Mobilní počítačová učebna

Dobrý den paní Kamilo,

Váš počítačový kurz, který jste pro nás připravili u nás v Rosicích, se mi opravdu velice líbil. Protože jsem samouk a nikdy jsem do žádného kurzu nechodila, spousta věcí pro mne byla nových, nebo jsem se je naučila dělat jiným, snadnějším způsobem. A protože vedu u nás počítačový kroužek pro naše seniorky, snažím se svoje získané znalosti naučit i je. Například v další hodině se budeme věnovat vkládání zajímavých článků (recepty, návody na různé ruční práce atd.) z internetu do e-mailu, aby se mohly o ně podělit se svými kamarádkami. Tak mi držte pěsti, ať se mi to povede. Váš kurz byl pro mne velice užitečný. A hlavně jste taky měli s námi hodně trpělivosti. Díky. Moc Vás zdravím a přeji krásné prožití nadcházejících Svátků jara.

Alena Navrátilová

Když Vám přijde takový dopis jako reakce na program, který vaše organizace realizuje, je to opravdová nefalšovaná radost. A právě takovou máme to štěstí zažívat díky naší Mobilní počítačové učebně.

MPU je výukový program, díky kterému senioři získávají znalosti a dovednosti práce s počítačem, a to v jejich místním prostředí. Náš tým lektorů je připraven vést **kurzy Mobilní počítačové učebny po celé České republice** – stačí pouze zajistit vhodné prostory a dostatečný počet účastníků. O vše ostatní se postaráme my. Disponujeme notebooky k zapůjčení (nebo si účastníci kurzu mohou přinést svůj vlastní) a wi-fi routerem. Díky projektu Ministerstva práce a sociálních věcí je realizace kurzů MPU pro seniory **zdarma**.

Samotná výuka je vedená co nejvíce prakticky, skládá se ze šesti lekcí po dvou hodinách a přítomni jsou vždy dva lektori. Abychom zajistili individuální přístup ke každému, pracujeme v malých skupinkách s maximálně osmi účastníky.

Témata, která probíráme, zpravidla obsahují tyto okruhy: základy práce s počítačem, Internet a e-mail, soubory a složky, vyhledávání informací, práce s obrázky a fotkami, on-line komunikace, zpracování textu apod.

Pro letošní rok plánujeme uspořádat Mobilní počítačovou učebnu v Olomouci a ve Zlíně. A samozřejmě, že MPU bude součástí naší programové nabídky také v roce 2018.

Podrobné informace o Mobilní počítačové učebně naleznete na našich webových stránkách www.spokojenysenior-klas.cz v sekci Volný čas a vzdělávání.

Máte-li zájem o uspořádání kurzu Mobilní počítačová učebna ve vašem městě / vaší obci, rádi zodpovíme Vaše dotazy jak telefonicky na čísle 518 328 813 tak e-mailem na adrese info@spokojenysenior-klas.cz.

Mgr. Kamila Macíčková, DiS.,
koordinátorka programů pro seniory

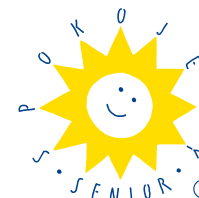
Připojujeme se k Týdnu pro rodinu

TÝDEN PRO RODINU

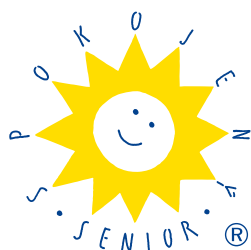
14.–19. 5. 2017

„Hledáme své kořeny“

neděle 14. 5.	pondělí 15. 5.	úterý 16. 5.	středa 17. 5.	čtvrtek 18. 5.	pátek 19. 5.
10.30–17.00 Biskupská 7 Den pro rodinu Oslava 25. výročí CRSP Zábavná stanoviště v duchu motto Týdne pro rodinu „Hledáme své kořeny“ Divadlo S radostí Přednáška „Kupředu přes minulost, aneb co přináší zkoumání rodinné historie“ Mgr. Mileny Mikulkové Figurkov Kouzelník Fotokoutek Občerstvení	12.00–14.00 Salonky primátora, Mečová 5 Kulatý stůl s aktéry rodinné politiky města Brna* 9.30–11.00 Biskupská 7 Setkání animátorů KLAS* od 11.00 Přednáška „Proč se radovat“ * pro animátory a účastníky PhDr. Vladimír Smékal, CSc.	12.00–17.00 Biskupská 7 Den otevřených dveří v Centru pro rodinu a sociální péči 13.15–14.30 hod. Biskupská 7 Ukázkový KLAS téma „16. květen v českých dějinách“ * 15.30–19.00 Biskupská 7 Přednáška „Porod by měl mít svůj pravý čas, ale...“ * PhDr. Miloslava Kameníková	10.00–11.00 Josefská 1 Jak motivovat děti s ADHD Akce Family Pointu 13.30–14.30 hod. Josefská 1, Malý sál Přednáška Trénování paměti jako prevence Alzheimerovy choroby* Helena Kočí 15.00–16.00 Biskupská 7 Zdravotní cvičení pro ženy 40+ možnost vyzkoušení	13.30–14.30 hod Biskupská 7 Trénování paměti ukázková hodina* 14.00–16.00 hod. Dětský klub KERáček možnost nahlédnutí do programu Program Centra pro rodinu a sociální péči Program organizace Spokojený senior – KLAS z.s.	10.30–11.30 Biskupská 7 Zdravotní cvičení ukázková hodina* doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D. 17.00–19.30 Biskupská 7 Manželské večery „ochutnávka“

* Na program je nutné se předem přihlásit.

Spokojený senior – KLAS z. s.

SETKÁNÍ ANIMÁTORŮ FARNÍCH SPOLEČENSTVÍ SENIORŮ

15. května 2017 • v rámci Týdne pro rodinu 14.–19. 5. 2017

Setkání je určeno seniorům, kteří ve farnostech vedou společenství seniorů, nebo těm, kteří by ho vést chtěli.

PROGRAM

- 9.00 Setkání účastníků ve Společenském sále**
(možnost využití toalety, odložení věcí)
- 9.15 Společný odchod do katedrály**
- 9.30 Mše sv. v katedrále sv. Petra a Pavla**
- 11.00 Přednáška na téma „Proč se radovat“**
PhDr. Vladimír Smékal, CSc., emeritní profesor psychologie
Společenský sál, Biskupská 7, Brno
- 13.30 Předpokládané zakončení**

Vezměte s sebou také seniory z vašeho společenství.

Velmi nás potěší, když na setkání s sebou přivezete malou sladkost ke kávě.

Přihlášky do úterý 9. 5. 2017:

e-mail: info@spokojenysenior-klas.cz • tel.: 730 194 865

**Spokojený senior – KLAS z. s. • Biskupská 7, 602 00 Brno • IČ: 02615037 • Nejsme plátcí DPH •
č. účtu: 2111465213/2700 • bankovní spojení: UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.**

www.spokojenysenior-klas.cz

Metodické listy

• tipy na témata pro čtvrtletí květen, červen, červenec •

Téma 1

Marie Terezie

**(Spokojený senior – KLAS z.s.
KLAS Josefská)**

Trénink paměti - rozcvička (TPR)

Kdopak to je

Trénink kompetencí (TK)

Něco ze života Marie Terezie

Trénink psychohygieny (TPH)

Tance vsedě

Trénink paměti - blok (TPB)

Přesmyčky jmen

Trénink psychomotoriky (TPM)

Chodidlová gymnastika

str. 8–15

Téma 2

Novodobé památky

(Spokojený senior – KLAS z.s.)

Trénink paměti rozcvička (TPR)

Kde se nachází

Trénink kompetencí (TK)

Památky 20. století

Trénink psychohygieny (TPH)

Zpívání

Trénink paměti - blok (TPB)

Kvíz

Trénink psychomotoriky (TPM)

Skládání obrázků - puzzle

str. 16–22

Téma 3

Cyril a Metoděj - Soluňští bratři

(Spokojený senior – KLAS z.s.)

Trénink paměti - rozcvička (TPR)

Misionář

Trénink kompetencí (TK)

Cyril a Metoděj - Soluňští bratři

Trénink psychohygieny (TPH)

Cesta Soluňských bratří

Trénink paměti - blok (TPB)

Vzpomenu si?

Trénink psychomotoriky (TPM)

Provazochodec

str. 23–28

Téma 1: Marie Terezie

Zpracovaly: PhDr. Radomila Štěpánková, Ph.D., Mgr. Tereza Kozderová, DiS.

Program setkání	Aktivita	Cíl	Pomůcky / poznámky	Čas/ min.
Úvod		Úvod do tématu		5
TPR	Kdopak to je	Procvičení jemné motoriky a soustředěnost na téma	PL_TPR_1	5
TK	Něco ze života Marie Terezie	Získání informací a přehled		60
TPH	Tance vsedě	Relaxace po náročném TK	Hudba, magnetofon, židle, případně šátky	10
Přestávka				15
TPB	Přesmyčky jmen	Procvičení krátkodobé paměti	PL_TPB_2, tužka	15
TPM	Chodidlová gymnastika	Uvolnění, protažení		10
Závěr a tipy na doma				
Zdroje informací	1. Wikipedie 2. Habsburkové – životopisná encyklopedie. Brána. Knižní klub. Praha. 1.vydání. 1996. ISBN 8085946-19X 3. Reider Heinz.: Marie Terezie, osudová hodina Habsburků. Ikar. Praha.1997. ISBN 80-7202-160-5 4. Bauer, Jan.: Vládci českých zemí. Beta. Praha 2004. ISBN 80-7306-168-6 5. Jarolímová, Stanislava.: Co v učebnicích nebývá 2. Motto. Praha. 2006. ISBN 80-7246-312-8			

Úvod

V letošním roce si připomínáme 300. výročí narození jediné ženy, která usedla na český trůn. Vládla 40 let, zavedla školní docházku, díky ní jsou číslovány domy v ulicích a mnohé další. Mluvíme o Marii Terezii, celým jménem *Marie Terezie Valpurga Amálie Kristýna*.

TPR - Kdopak to je

Rozdáme účastníkům obálku, ve které je na menší kousky rozstříhán obrázek (PL_TPR_1). Každý sám si zkusí sestavit podobiznu Marie Terezie.

TK - Něco málo ze života Marie Terezie

Narození: 13. 5. 1717, Vídeň

Úmrtí: 29. 11. 1780 ve věku 63 let, Vídeň

Znamení: býk

Marie Terezie, česká a uherská královna

- **arcivévodkyně rakouská 1740–1780**
- **vévodkyně parmská 1740–1748**
- **panovnice v desítkách dalších malých územních celků**

Otec Karel VI (*1685 – †1740) (španělský, uherský, český král, císař římský, syn Leopolda I. a Eleonory) a o 6 let mladší **matka Alžběta Kristýna**

Brunšvicko-Wolfenbüttelská (*1691 – †1750) (krásná, příjemná, chytrá, skromná, štíhlá, světlolasá, modrooká, pocházela severoněmecké protestantské rodiny (musela konvertovat). S Karlem nebyli rodově spřízněni. Karel byl v r. 1705 prohlášen španělským králem.

Vzali se 1708 na španělském dvoře, kde žili do smrti Karlova (o 8 let staršího prvorozeného) bratra, císaře římského a krále uherského - Josefa I. v roce **1711, kdy Karel musel převzít dědictví a přestěhovat se do Vídně.**

1711 řádl mor, hlad (k jídlu objeveny brambory - květiny, zemská jablka)

1713 tzv. pragmatická sankce - stanovila nedělitelnost dědičných zemí habsburského domu, celistvost monarchie a nástupnictví podle prvorozenosti i pro dcery.

Strach o zplazení následníka - teprve po 7 letech manželství se narodil

- **1716 - Leopold Jan**, který v 6 měsících zemřel
- **1717 se narodila Marie Terezie**
- 1718 - Marie Anna (vzala si K. Lotrinského, 1744 zemřela po porodu v Nizozemí)

- Marie Amálie (1724–1730)

Pro narození mužského potomka dělali bezvysledně mnohé (cesta do Maria Zell, léčení v Karlových Varech, pitné kůry, modlení, dary, 1726 postaven na pražském Hradčanském náměstí sloup Panny Marie...)

Po posledním porodu **Alžběta** vážně onemocněla a už nemohla mít děti. Pak trpěla depresemi, ve stáří vodnatelností - otoky, nadváha, revmatismus. Dožila se 59 let u nejstarší vnučky - Marie Anny.

Dětství Marie Terezie

V rodině vládla rodinná pohoda, dodržovala se španělská etiketa, móda, mluvilo se španělsky.

Karel chodil oblečen v černém + červené punčochy a boty.

Jeho záliby - lov, numismatika, miloval muziku, hrál na několik nástrojů, skládal opery... věnoval se dětem - společné muzicírování, hraní oper...

DOBA rozkvětu BAROKA

Pronásledování nekatolíků, bratr Koniáš - jezuitský kněz, kazatel, spisovatel - rekatolizace...války

Marie Terezie byla od 6 let vzdělávána jezuiti jako žena v **jazycích** (latina, francouzština, španělština, italština, němčina jen hovorová, neovládala ji písmem), **náboženství**, **hudbě** (hlavně italská), **literatuře** (duchovní a hlavně francouzská poezie), **historii**, **matematice**.

Milovala hudbu, zpěv, italské opery, tanec (menuet), maškarní plesy (maska domino)

S matkou měla chladnější vztah. Upnula se k dvorní dámě - hraběnce Charlotě Fuchsové; říkala jí mami, i v dospělosti ji navštěvovala, je pochována v kapucínské hrobce ve Vídni.

Námluvy

S Františkem Štěpánem se poprvé setkala již v pěti letech. Ihned si ho oblíbil její otec - Karel VI., jenž v něm viděl svého syna, kterého mu osud odepřel.

Snad největším problémem v počátcích vztahu mezi ní a Františkem Štěpánem byl věkový rozdíl: jí bylo tehdy šest, Františkovi Štěpánovi patnáct. František Štěpán byl velký na to, aby si s ní hrál. Při oficiálních oslavách, bálech a podobně je navíc rozdělával i protokol.

František se roku **1729** stal, po smrti svého otce **lotrinským vévodou**, čehož se obávala Francie. Vše usnadnila Válka o polské následnictví v letech 1733–1735, v níž bojovalo Rakousko s Ruskem proti Francii a Španělsku. František Štěpán ztratil Lotrinsko.

Díky ztrátě Lotrinska a **uznání pragmatické sankce** Francií již nic nestálo v cestě **svatbě Marie Terezie a Františka Štěpána Lotrinského**. Navíc, byla Marie Terezie do svého budoucího manžela zamilovaná.

Svatba byla 12. února **1736** v Augustiniánském kostele ve Vídni.

Marie Terezie byla bystrá, měla vlastní úsudek, impulzivní, citová, usměvavá, plavovlasá, modrooká, vyšší postava, v mládí štíhlá, jako panovnice rozhodná, spravedlivá, silně věřící, ne marnivá - o oblečení většinou rozhodovaly komorné.

Po smrti otce Karla VI. (+55 let) - 20. listopadu 1740 se Marie Terezie ujala vlády. Marie ve 23 letech po otci převzala zuboženou monarchii.

Války o dědictví - Prusko, Sasko, Francie, Španělsko - vytáhlo do boje o državy.

Bavorský vévoda Karel Albrecht (1742 - císař Karel VII.), ženatý s dcerou (sestřenicí MT) císaře Josefa I. (starší bratr otce MT), neuznával nástupnické právo Marie Terezie a sám si na české a rakouské země činil nárok. **Karel Albrecht vpadl do Čech a byl** v prosinci **1741** (na 1 rok) **korunován českým králem** (jako Karel III). Chtěl i Rakousko, vyhnal MT do Bratislavy, do Uher. V r. 1741 byla korunována uherskou královnou. Uhry následně pomohly ve válečném tažení...

Pruský král Fridrich II. bojoval za odstoupení některých slezských knížectví. Marie Terezie to odmítla a on vtrhl v prosinci 1740 se svými vojsky do Slezska. V listopadu 1741 vnikla bavorská, francouzská a saská vojska do Čech. Jediným a nejistým spojencem Marie byla Anglie. To donutilo mladou panovnici zabývat se - válkou. V ní přišla téměř o celé Sasko a některé části Itálie. Válka s Pruskem přinesla hospodářskou krizi pro obě strany, naděje na vrácení Slezska byly nulové.

V r. 1745 zemřel císař Karel Albrecht, Marie Terezie vybojovala **zvolení svého manžela Františka Štěpána Lotrinského, římskoněmeckým císařem.**

Války v době Marie Terezie

Během válek stihla porodit 16 dětí, získávat vladařské zkušenosti a vyzrát v panovnici. Dokázala rychle odhadnout povahu lidí, měla zdravý úsudek a politický talent. Poddaní jí byli objektem mateřských citů, lid jedna velká rodina. Žila prostě, chovala se přirozeně, neměla ráda dvorský ceremoniál a formálnost. V těžké válečné době po opakovaných porodech poněkud ztloustla, což jí dodávalo na majestátnosti. Byla ženou velmi energickou, rozhodnou a odvážnou.

Zdraví - měla zdravý kořínek: 16 porodů, 1767 přežila neštovice

- nežila moc zdravě - pohyb, jízda na koni, rychle jedla
- otevřené okno i v zimě - František Štěpán za ní v zimě chodil v kožichu
- **po 50** si stěžovala na dušnost, slabý zrak, vyšší váhu, otoky
- **po 60** - otylost? vodnatelnost? - z patra do patra ji posouvali pomocí zdvihadel, do hrobky Františka byla spouštěna v sedadle

Marie Terezie, i přes vládu osvícenského absolutismu, zůstala značně konzervativní **přesvědčená katolička protireformačního zaměření**. Byla ženou velmi energickou, rozhodnou a odvážnou. Řídila se svědomím a vírou. Některé názory osvícenců jí byly cizí. Ministry a rádce si ale vybírala z jejich řad. Mezi nimi byli např.: kancléř Kounic, osobní lékař van Swieten, právník Martini a prvorozený syn a od roku **1765 spoluvladař a císař Josef II.**

Osvícenci navrhovali reformy a Marie Terezie korigovala jejich radikálnost. To vedlo k polovičatosti. Ale tím, že Marie Terezie měla smysl pro realitu a znala meze, které nelze překročit, nedocházelo ke konfliktům se stavy. Čím byla Marie starší, tím se zdála její vláda konzervativnější a opatrnější. Toužila po klidu a míru. To vedlo k neshodám s jejím synem Josefem II.

Zemřela v 63 letech na zápal plic, vsedě v lenošce v 21 hod. 29.

listopadu **1780**. Po jejím pohřbu přestaly být rakve nesený, začaly být vezeny ve speciálním voze. Její pohřeb byl bez proslovů - zakázala je.

Marie Terezie vládla čtyřicet let a ovlivnila osud habsburské říše. Vytvořila na tehdejší dobu moderní rakouský stát, je zařazena mezi velikány země. Udržela téměř celou monarchii v původní velikosti.

Zásluhy Marie Terezie:

Pochopila, že habsburská říše je velmi zaostalá, začala s modernizací. Docházelo k reformám nezbytným pro rozvoj společnosti.

Nejdůležitější:

- Školství - nový systém škol
stanovena školská docházka, učebnice, prázdniny, věda do škol- hlavně do vysokých, - absolventi musí uvádět do praxe hospodářské reformy, vědu...
Nový školní řád pro pražskou univerzitu (studium 3 roky, i matematika, experimentální fyzika) zařídit pomůcky, sbírky přístrojů.
Dosud se přednášel jen např. Aristoteles, a další zastaralé názory - (např. zda se andělé neunaví, když po staletí otáčejí nebesy, zda neonemocní kůň když vstoupí do stopy vlka ...)

Lékařské fakulty - dosud se přednášelo jen z knih, pacienta neviděli
- zavedla se klinická výuka, vydávání učebnic, promoce každoročně.
Profesoři to nesli s nelibostí.

- **Zdravotní řád**

- 1753 platný pro Čechy, 1770 pro celou říši
- Péče nebyla žádná, překonané názory - pohyb škodí...
- Zřídila Zemské zdravotní komise, krajské lékaře, krajská zdravotnická zařízení (nemocnice, sirotčince, potlačování činnosti „šarlatánů“, pomoc při epidemiích...
- Zmenšen podíl a moc církve na vzdělávání...
- Byla posílena moc panovníka, který jmenoval státní úředníky spravující **země a kraje**.
- Byly vytvořeny **soudní a berní reformy**, které **zdanily šlechtickou půdu - Katastr**.
- Stát mohl zasahovat do **vztahů mezi vrchností a poddanými**, kterým se snažil zlepšit životní úroveň.
- Podpora **zakládání manufaktur a rozvoj průmyslové výroby**
- Budovaly se **cesty**, stromy kolem cest, lípy
- Zlepšilo se **poštovní spojení**, potlačení „čarodějnictví“ ...
- Zavedena **jednotná soustava měr a vah a jednotná měna**
- ...

Díky těmto reformám se z habsburského konglomerátu stal moderní centralizovaný stát, plně přizpůsobený osvícenskému století.

Reformy provedené za vlády této panovnice, **oslabily svrchovanost českého státu**. Vlastenci nesouhlasili s upřednostňováním němčiny na úřadech a ve školách. Správně se domnívali, že Marie Terezie nechová sympatie k českému národu. Neodpustila mu, že když byl **Karel Albrecht v prosinci 1741 korunován**, většina české šlechty, duchovenstvo a téměř všechna královská města, mu složily hold. (Česká koruna - šaškovská čapka)

Potomci Marie Terezie

Z manželství s císařem Františkem I. Štěpánem vzešlo 16 dětí, 5 synů a 11 dcer. Šest dětí zemřelo ještě za života jejich matky (1. Marie Alžběta, 3. Marie Karolína, 7. Karel Josef, 10. Marie Karolína, 11. Johanna Gabriela, 12. Marie Josefa). Tři dcery se jmenovaly Marie Karolína (č. 3, 10 a 13). Dvě dcery se jmenovaly Marie Alžběta (č. 1 a 6). **Dva synové se stali císaři** (č. 4 a 9).

1. Marie Alžběta (1737–1740)
2. Marie Anna (1738–1789), žila později v Klagenfurtu
3. Marie Karolína (1740–1741)
4. Josef II. (1741–1790)
 - 1. ∞ 1760 princezna Isabela Bourbonso-Parmská, dcera Filipa Parmského vévody z Parmy, Piacenzy, Guastelly
 - 2. ∞ 1765 princezna Marie Josefa Bavorská, dcera císaře Karla VII. a Marie Amálie Habsburské
5. Marie Kristina (1742–1798) ∞ 1766 vévoda Albert Kazimír Sasko-Těšínský, syn polského krále Augusta III. a Marie Josefy Habsburské
6. Marie Alžběta (1743–1808), abatyše v Innsbrucku
7. Karel Josef (1745–1761)
8. Marie Amálie (1746–1804) ∞ 1769 vévoda Ferdinand Parmský, syn Filipa Parmského vévody z Parmy, Piacenzy, Guastelly
9. Leopold II. (1747–1792) ∞ 1765 infantka Marie Ludovika Španělská z rodu Bourbon-Anjou, dcera krále Karla III.
10. Marie Karolína (1748–1748)
11. Johanna Gabriela (1750–1762) (zasnoubena) král Ferdinand I. Neapolsko-Sicilský
12. Marie Josefa (1751–1767) (zasnoubena) král Ferdinand I. Neapolsko-Sicilský
13. Marie Karolína (1752–1814) ∞ 1768 král Ferdinand I. Neapolsko-Sicilský, syn španělského krále Karla III.
14. Ferdinand Karel (1754–1806) ∞ 1771 vévodkyně Marie Beatrice d'Este, dcera vévody Herkula III. z Modeny-d'Este
15. Marie Antoinetta (Marie Antonie) (1755–1793) ∞ 1770 Ludvík (1754–1793), dauphin, od 1774 jako Ludvík XVI. král Francie, syn dauphina Ludvíka Bourbonského
16. Maxmilián František (1756–1801), arcibiskup, kurfiřt kolínský

TPH - Tance vsedě

Domluvíme se s účastníky, který z oblíbených tanců by si rádi zopakovali.

TPB - Přesmyčky jmen PL_TPB_2

TPM - Chodidlová gymnastika

Účastníci se posadí rovně na židle a položí si pod nohy podložku (pokud je k dispozici). Činnost se provádí bez bot. Naproti účastníkům se posadí animátor, který cviky předvádí, ostatní jej napodobují. Zpočátku cvičíme pouze chodidla, později přidáváme kolena a paže a nakonec i hlavu.

Příklady cvičení:

- Špička × pata - obounož, střídnonož;
- Zvednout špičky a obě současně vlevo a vpravo, potom dovnitř a ven;
- Klepat prsty nohou o podložku;
- Posunovat prsty nohou vpřed a zpět;
- Posunovat střídavě paty a špičky vpravo a zpět a totéž opačně;
- Vykopávat střídavě levou a pravou vpřed;
- Opakovaně ťukat patami o podložku - přidávat pohyby paží (upažit doleva, doprava, ukazovat na sebe prstem, hrát na piano apod.)

V následujících mužských a ženských jménech byla přeskupena písmena, takže jde o na první pohled nesrozumitelná slova. Přeskupte písmena tak, aby z každého nesrozumitelného slova vzniklo správné mužské nebo ženské jméno.

Synové Marie Terezie

FOSEJ II.

RELAK SEFOJ

DLOPOEL II.

RAKEL NANDIDREF

KEŠITRANF MILIÁNXAM

Dcery Marie Terezie

NNAA ERIAM

RIAEM STINARKI

BĚŽTALA MAIER

RIEMA ÁMAELI

HANNJOA BRIEGALA

FESOJE RIEAM

RIMEA RAKOLÍAN

MIRAE ANTOITTAEN

V následujících mužských a ženských jménech byla přeskupena písmena, takže jde o na první pohled nesrozumitelná slova. Přeskupte písmena tak, aby z každého nesrozumitelného slova vzniklo správné mužské nebo ženské jméno.

Synové Marie Terezie

FOSEJ II.

RELAK SEFOJ

DLOPOEL II.

RAKEL NANDIDREF

KEŠITRANF MILIÁNXAM

Dcery Marie Terezie

NNAA ERIAM

RIAEM STINARKI

BĚŽTALA MAIER

RIEMA ÁMAELI

HANNJOA BRIEGALA

FESOJE RIEAM

RIMEA RAKOLÍAN

MIRAE ANTOITTAEN

Synové: Josef II., Karel Josef, Leopold II., Ferdinand Karel, Maximilian František
Dcery: Marie Anna, Marie Kristína, Marie Alžběta, Marie Amálie, Johanna Gabriela, Marie Josefa, Marie Karolína, Marie Antoinetta

Synové Marie Terezie

Josef II.

Karel Josef

Leopold II.

Ferdinand Karel

Maxmilián František

Dcery Marie Terezie

Marie Anna

Marie Kristina

Marie Alžběta

Marie Amálie

Johanna Gabriela

Marie Josefa

Marie Karolína

Marie Antoinetta

Téma 2: Novodobé památky

Zpracovala: Mgr. Kamila Macíčková, DiS.

Program setkání	Aktivita	Cíl	Pomůcky / poznámky	Čas/ min.
Úvod	Přivítání, uvedení tématu	Navození atmosféry		5
TPR	Kde se nachází	Trénink dlouhodobé paměti, získání pozornosti	Pracovní list	10
TK	Památky 20. století	Získání znalostí, vzpomínání	Dataprojektor a notebook	50
TPH	Zpívání	Uvolnění, odreagování	Notebook nebo PL_TPH_1 s textem písně (není nutné, pokud píseň znáte)	5
Přestávka				15
TPB	Kvíz	Cvičení dlouhodobé paměti a získání znalostí	PL_TPB_1, tužka	15
TPM	Skládání obrázků - puzzle	Trénování jemné motoriky	PL_TPM_1	10
Závěr a tipy na doma	Poděkování za spolupráci	Uzavření tématu		5
Zdroje informací	1. Wikipedie 2. Časopis týden, dostupné online: http://www.tyden.cz/rubriky/relax/cestovani/kviz-poznate-slavne-svetove-pamatky-otestujte-se_390624.html 3. Pixabay: Obrázky zdarma 4. https://pisnicky-akordy.cz/filmove-melodie/o-spanelsku-si-zpivam			

Úvod

Dnešní téma se věnuje světovým památkám 20. století, protože se blíží mezinárodní den památek. UNESCO střežící mimo jiné kulturní dědictví celého světa vyhlásilo den 18. 4. v roce 1982 za mezinárodní den památek a sídel. Členové národní komitety připravují pro tento den různé konference, kolokvia a další příležitosti k setkávání a hlavně zvýšení povědomí o památkách a památkové péči. Těchto akcí se většinou účastní vlastníci památek, správy měst, odborná veřejnost a zástupci široké veřejnosti, kteří mají o dějiny, památky a architekturu zájem. V České republice se to týká hlavně organizací, jako je Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, České národní komitét ICOMOS, Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a spolupráce je zde navázána i s kanceláří prezidenta ČR. Na tomto setkání se pravidelně udílí Cena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón a samozřejmě i Státní cena za památkovou péči. V rámci našeho tématu se seznámíme s památkami 20. století nejen ve světě, ale i u nás.

TPR - Ve kterém státě najdeme?

Animátor postupně vyjmenovává níže uvedené památky a účastníci tipují, ve které zemi se nacházejí. Své tipy mohou účastníci zapisovat a následně jim můžete sdělit správné odpovědi nebo mohou své tipy říkat nahlas ve skupině.

Eifelova věž (Francie)	Empire State Building [Empajr Stejt Bilding] (USA – New York)
Sixtinská kaple (Vatikán)	Buckinghamský palác [Bakinghemský] (Velká Británie)
Hladová zeď (Česká republika)	Vítězný oblouk (Francie)
Braniborská brána (Německo)	Šikmá věž v Pise (Itálie)
Most Golden Gate [Gold Gejt] (USA - Kalifornie)	Největší socha Ježíše Krista (Bolívie)
Tádž Mahal (Indie)	Burj Al Arab hotel [Burž Al Arab] (Spojené arabské emiráty)
Chrám Vasila Blaženého (Rusko)	Big Ben (Velká Británie)
bazilika Sacré – Coeur [Sakre Kér] (Francie)	Schönbrunn [Šenbrun] (Rakousko)
Acropolis (Řecko)	Most vzdechů (Itálie)
Socha svobody (USA - New York)	Lincolnův památník (USA - Washington)

TK - Architektura 20. století

Toto století je charakteristické globalizací, urbanizací a ekologickými problémy. Nastává rozvoj strokové výroby, používají se nové stavební materiály – železobeton a syntetické materiály, jako jsou fólie a plasty. Ve dvacátém století však nevznikají nové styly, spíše jen tendence a směry. Památky vzniklé v tomto století jsou častým tématem diskuzí, velmi kontroverzním – jedni jsou uchvázeni, jiní znechuceni. Protože se jedná o památky méně známé a probírané ve školách, tak se jim budeme věnovat na setkání KLAS.

Centre Georges Pompidou (Pompidouovo centrum)

Jedná se o kulturní centrum a muzeum ve francouzské metropoli Paříži. Moderní kulturní centrum vzniklo v letech 1972 až 1977 na popud francouzského prezidenta Georgese Pompidoua. Mezinárodní architektonické soutěže na architektonický návrh se zúčastnilo kolem 700 architektů z 50 zemí světa. Výběrové řízení vyhrála britsko-italská dvojice architektů Renzo Piano a Richard Rogers. Na projektu se podílel též architekt Jan Kaplický. Stavba, která podle jejich návrhu vznikla, stála téměř 1 miliardu franků a vyvolala mnohé diskuze u odborníků i široké veřejnosti. Zvláštností této stavby je to, že komunikace a rozvody jsou vedeny vně budovy různobarevně odlišeným potrubím a spolu s konstrukcí, která připomíná zapomenuté lešení, vytváří velmi netradiční vzhled této budovy. Barevnost potrubí není náhodná, ale rozlišuje jeho funkci. Modré je klimatizační potrubí, vodovodní je zelené, žluté je elektrické vedení a červená je určena pro vše s přesunem osob, jako například výtahy. Bílé trubky jsou větrání podzemních prostor. Uvnitř se nacházejí výstavní prostory, knihovna, muzeum moderního umění, obchody, kavárny, kinosály a další prostory s velkými možnostmi využití. Za pozornost stojí expozice v 5. patře, kde naleznete díla předních umělců 20. století. Jejich autory jsou Pablo Picasso, Marcel Duchamp, Vasilij Kandinský, Joan Miró, Jackson Pollock a mnozí další.

Sagrada Família (Chrám svaté rodiny)

Chrám Svaté rodiny neboli Sagrada Família se nachází na východním pobřeží Španělska v Barceloně. Stavební práce na něm začaly v roce 1882, a zajímavé je, že trvají dodnes. Chrám je hlavní stavbou slavného architekta Antonia Gaudího. Toto neobyčejné stavební dílo mělo podnítit návrat k učení římskokatolické církve. Chrám byl vysvěcen 7. listopadu 2010 papežem Benediktem XVI. Gaudí převzal projekt Sagrada Família ve velmi raném stadiu (v roce 1883), věnoval mu hodně energie. V roce 1926 však zemřel a ukázalo se nemožné pokračovat ve stavbě v jeho duchu. Předpokládá se, že by Gaudí nezůstal u zbarvení přírodního kamene, měl rád barvy a řada jeho prací ukazuje nadměrné používání různých tónů barev. Gaudí zamýšlel ze Sagrady Famílie vybudovat „poslední velkou svatyni

křesťanství“, a proto je tato katedrála velmi bohatá na křesťanské symboly. Jeden z nejpromyšlenějších znaků je 18 věží, které reprezentují 12 apoštolů, 4 evangelisty, Pannu Marii a ta nejvyšší Ježíše Krista. Věže reprezentující evangelisty budou v budoucnosti doplněny sochami zpodobňujícími tradiční symboly těchto světců: býk (sv. Lukáš), anděl (sv. Matouš), orel (sv. Jan) a lev (sv. Marek). Centrální věž Ježíše Krista bude doplněna obrovským křížem. Ví se, že Gaudí také chtěl vybavit chrám třemi monumentálními fasádami: Narození, Umučení a Zmrtvýchvstání a každá z nich měla mít své 4 věže. Do roku 1935, kdy byla stavba přerušena, byla dostavěna pouze východní fasáda – Narození. Na vrcholech jejích věží jsou různé geometrické tvary – při jejich stavbě byl Gaudí pravděpodobně ovlivněn kubismem. Dekorace zahrnuje také mnoho liturgických textů jako „Hosanna“, „Gloria“, nebo „Sanctus“; na velkých dveřích fasády Narození můžeme číst různé texty z Bible v různých jazycích včetně katalánštiny.

O dokončení kostela probíhala řada diskusí. Někteří říkají, že dokončení by bylo jako kdybychom Venuši Mélské přidělali ruce, jiní by s dostavbou jen souhlasili. Nedávno byla postavena úplně nová fasáda představující Kristovo utrpení, která je však místy velice nepodobná Gaudího dílu a jeho myšlenkám. Celkové dokončení katedrály se plánuje na rok 2026 – 100. výročí smrti Antonia Gaudího. Stavba bude probíhat celkem 144 let.

Architekti, kteří se po smrti Gaudího na výstavbě katedrály podíleli, se snažili dodržovat původní Gaudího plány. Je zajímavé, že od počátku stavby až dodnes se katedrála staví z darů a příspěvků.

Chrysler Building (budova Chrysler)

Chrysler Building je mrakodrap v New Yorku na Manhattanu, jednom z nejvýznamnějších míst v USA. Patří mezi nejznámější symboly města, hlavně díky své charakteristické špičce. Jako první mrakodrap na světě překročil hranici 1 000 stop (305 m). Má výšku 319 metrů a dokončen byl v roce 1930. V dnešní době je pátým nejvyšším mrakodrapem v New Yorku, ale o toto místo se dělí s budovou New York Times Tower. Budova je postavena ve stylu Art deco, který byl pro 30. léta typický a je považována za mistrovské dílo tohoto architektonického stylu. Charakteristická špička mrakodrapu a její celková podoba byla inspirativní pro mnoho budov ve světě. Konstrukce budovy se skládá z ocelové kostry a cihlové vyzdívkou. Na stavbu bylo použito přibližně 3 826 000 cihel a 20 960 tun oceli. Je nejvyšší budovou světa postavenou z cihel s ocelovou konstrukcí. V roce 1976 byla prohlášena za národní kulturní památku.

Petronas Towers (věže Petronas)

V roce 1998 byl v malajsijském hlavním městě dokončen futuristický komplex

dvou mrakodrapů nazvaný Petronas Towers, který se na dlouhých šest let mohl pyšnit zmiňovaným titulem nejvyšší budovy vůbec – dosahují úctyhodné výšky 452 metrů. A byť jejich prvenství již převzalo několik nových staveb, zůstávají, a patrně zůstanou, symbolem Kuala Lumpur a geniality architektonického umění, vždyť byly postaveny s cílem vytvořit z města ikonu. Autorem projektu se stal argentinsko-americký architekt Cesar Pelli. Samotné stavbě předcházely dva roky precizních příprav a technických výpočtů, než se mohli do čerstvě hotového díla v roce 1997 nastěhovat zaměstnanci malajsijského ropného koncernu Petronas (odtud název celého mrakodrapu), který provozuje po celé Malajsii síť čerpacích stanic. Definitivnímu dokončení dva roky nato byl přítomen i tehdejší malajsijský premiér. Impozantní Petronas Towers jsou sice především kancelářskými prostory, ale společnost zde sídlící myslela na zájem návštěvníků a zpřístupnila budovu pro turisty. Ti tak mohou využít možnosti vystoupat až do výšky celých osmaosmdesát pater, které zhruba polovinu (na úrovni 41. patra) spojuje 170 metrů dlouhý most, přístupný zdarma, ale otevíraný pouze jednou za hodinu; jeho kapacita je totiž omezena a lze si snadno představit, že o svou přítomnost na (dnes už) páté nejvyšší budově světa stojí tisíce nadšených zájemců.

Tančící dům

Tančící dům, jinak známý také jako Ginger and Fred, oficiálním jménem původně Nationale Nederlanden Building, dokončený roku 1996, stojí v Praze na pravém břehu Vltavy na rohu Rašínova nábreží a Jiráskova náměstí. Pojmenován je podle tvaru svých dvou nárožních věží, inspirovaných slavným meziválečným tanečním párem Freda Astaira a Ginger Rogersové. Tančící dům navrhl Vlado Milunić spolu s Frankem O. Gehrym. Na místě stával činžovní dům, který byl v roce 1945 omylem zničen zásahem americké bomby při leteckém bombardování Prahy. V roce 1963 bylo rozhodnuto o zástavbě proluky, ale až do 90. let byla na místě proluka. Začátkem 90. let myšlenku zástavby obnovil Vlado Milunić spolu s Václavem Havlem, který bydlel v sousedním domě. S Havlem přišel Milunić do styku v roce 1986, kdy mu navrhoval rozdělení bytu a přitom se bavili, jaký dům by mohl stát vedle. Původní idea předpokládala vznik domu s knihovnou, divadlem a kavárnou, který by se zařadil do kulturní linie od Rudolfiny přes Národní divadlo k Mánesu, ale pro tento záměr se nepodařilo najít investora. Už v prvních námětech Milunić počítal s tím, že by se budova měla vyklánět nad křižovatku, což mělo symbolizovat stav československé společnosti, která se z totalitní strnulosti dala do pohybu, a s vizí statické věže vzadu a dynamické vpředu. Stavba rozpoutala veřejnou diskuzi o architektuře v Praze. Zastánci dům oceňovali jako moderní architekturu, jaká v Praze chybí, odpůrci argumentovali tím, že do historické Prahy se budova nehodí a narušuje městské panorama. Nyní je označován

za první pražskou porevoluční stavbu špičkových světových architektů. Je označována za jeden ze symbolů města či za turistický magnet. Podle Rostislava Šváchy (historik a teoretik architektury) se pro laickou veřejnost dům stal ikonou devadesátých let a dal éře po Sametové revoluci architektonickou tvář, podobně jako Hubáčkova věž na Ještědu 60. letům, a pro zahraniční návštěvníky se stal ikonou Prahy, téměř stejně známou jako Karlův most či Svatovítská katedrála. Čeští architekti se však na dům podle Šváchy s takovým nadšením nedívali a na organickou architekturu se na Západ začali ohlížet až o desetiletí později.

TPH – zpěv O španělsku si zpívám (Jaroslav Ježek)

Z internetu si pustíme písničku Jaroslava Ježka s názvem „O Španělsku si zpívám“, rozdáme účastníkům vytištěný text této písně a společně zpíváme.

<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/jezek-jaroslav/o-spanelsku-si-zpivam-504099>

Pokud nemáte přístup k internetu, lze provést relaxační cvičení:

Zavřeme oči a představíme si, že se vydáváme na cestu kolem světa horkovzdušným balónem. Postupně letíme nad památkami České republiky, dále nad památkami západní Evropy, vnímáme klima zdejších teplých zemí a necháme se unášet nádherou tamního prostředí. Dále pak letíme přes oceán směrem do Ameriky, letíme nad sochou svobody, oplácíme mávání turistů, kteří zrovna vzhlížejí z její pochodně směrem k nám, letíme nad New Yorkem, San Franciskem, nad plážemi Kalifornie a opět letíme přes oceán, až doletíme nad Asii, obdivujeme ruch Honk Kongu a přes chladné Rusko se vracíme zpět do Evropy a do České republiky a s balónem nakonec přistáváme zpět na místě, odkud jsme vzlétli.

TPB – kvíz Co všechno víme o slavných stavbách světa

Účastníkům namnožíme kvíz o významných světových památkách, viz. pracovní list PL_TPБ_1. Účastníci jej samostatně vyplní a poté společně vyhodnotí. Pokud tuto část nestihneme, je možné ji rozdat jako domácí práci.

TPM – Puzzle, skládání obrázků světových staveb

Účastníkům namnožíme obrázky staveb, viz. pracovní list PL_TPM_1, a nerovnoměrně je rozstříháme, aby je pak skládali jako puzzle.

O Španělsku si zpívám

Stejně dnes jak před sto lety zní španělské kastaněty,
stejně dnes jak před sto lety chutná víno Kastilie.

Stejně letos jako loni ležím z jara pod jabloní,
vzpomínám jak asi voní pomeranče Hispánie.

Španělskou zemi já mám rád, o Španělsku zi zpívám,
mám rád vůni jeho zahrad, ve snu ji cítívám.

Nikdy jsem v Madridu nebyl, ba ani ne v Seville,
rozpomenu se stěží, kde tahle města leží,
vím však, že to tam krásný je.

Jména těch měst, ta zní jak milostné básně,
všechna ta jména mi zní cize a přece tak krásně.
Cadiz, Toledo, Granada, Malaga, Aranchuez,
rozpomenu se stěží, kde tahle města leží,
vím však, že to tam krásný je.

O Španělsku si zpívám

Stejně dnes jak před sto lety zní španělské kastaněty,
stejně dnes jak před sto lety chutná víno Kastilie.

Stejně letos jako loni ležím z jara pod jabloní,
vzpomínám jak asi voní pomeranče Hispánie.

Španělskou zemi já mám rád, o Španělsku zi zpívám,
mám rád vůni jeho zahrad, ve snu ji cítívám.

Nikdy jsem v Madridu nebyl, ba ani ne v Seville,
rozpomenu se stěží, kde tahle města leží,
vím však, že to tam krásný je.

Jména těch měst, ta zní jak milostné básně,
všechna ta jména mi zní cize a přece tak krásně.
Cadiz, Toledo, Granada, Malaga, Aranchuez,
rozpomenu se stěží, kde tahle města leží,
vím však, že to tam krásný je.

1. Jak dlouhá byla Berlínská zeď?

- a) Asi 65 km
- b) Asi 155 km
- c) Asi 205

2. Londýnský Big Ben leží v blízkosti:

- a) Parlamentu
- b) Katedrály svatého Pavla
- c) Buckinghamského paláce

3. Co není pravda o velké čínské zdi:

- a) Vznikla za dynastie Ming
- b) Je viditelná z měsíce
- c) Patří k sedmi divům světa

4. Kde leží Angkor Wat?

- a) V Mexiku
- b) V Thajsku
- c) V Kambodži

5. Eiffelova věž byla postavena:

- a) Jako památník Napoleona
- b) Jako památník revoluce
- c) Kvůli Světové výstavě v roce 1889

6. Skalnatý ostrov a slavné vězení Alcatraz najdete:

- a) V New Yorku
- b) V Los Angeles
- c) V San Francisku

7. Stavba římského Kolosea byla dokončena panovníkem:

- a) Titem
- b) Markem Aureliem
- c) Juliem Caesarem

8. Opera Sydney leží ve státě:

- a) Queensland
- b) Nový Jižní Wales
- c) Victoria

9. Kaaba, nejsvětější místo Islámu, se nachází:

- a) V Iráku
- b) V Palestině
- c) V Saudské Arábii

10. Kolik koulí má bruselské Atomium:

- a) pět
- b) sedm
- c) devět

Řešení: 1b), 2a), 3b), 4c), 5c), 6c), 7a), 8b), 9c), 10c)

Téma 3: Cyril a Metoděj - Soluňští bratři

Zpracovala: Mgr. Tereza Kozderová, DiS.

Program setkání	Aktivita	Cíl	Pomůcky / poznámky	Čas/ min.
Úvod	Úvodní modlitba	Úvod do tématu		10
TPR	Misionář	aktivita mozku, procvičení dlouhodobé paměti	PL_TPR_1, tužka	15
TK	Cyril a Metoděj – Soluňští bratři	Seznámení s historií, životem sv. Cyrila a Metoděje	Obrázky, které jsou součástí metodického listu	40
TPH	Cesta Soluňských bratří	Uvolnění, zábava	PL_TPH_1, tužka	5
Přestávka				15
TPB	Vzpomenu si?	Procvičení krátkodobé paměti	PL_TPB_1, tužka	10
TPM	Provazochodec	Procvičení rovnováhy a koordinace pohybu	Lepicí páska, PET lahev	15
Závěr a tipy na doma	Závěrečná modlitba	Zamyslet se, zda i já hlásám evangelium.		10
Zdroje informací	1. http://www.velehradinfo.cz/ 2. https://cs.wikipedia.org/wiki/Cyril_a_Metod%C4%9Bj 3. http://catholica.cz/?id=2918 4. http://brno.biskupstvi.cz/kc/CyrilaMetodej.html			

Úvod

Úvodní modlitba

Bože, tys mocí Ducha Svatého
poslal své Slovo přinášet chudým radostnou zvěst;
nauč nás mít Krista stále před očima,
naplňovat svůj život upřímnou láskou
a být pro celý svět hlasateli a svědky jeho evangelia.

Úvod do tématu

Každý rok si připomínáme svátek sv. Cyrila a Metoděje. Pro někoho státní svátek a s tím související den volna navíc, pro někoho církevní svátek a příležitost prožít pouť na Velehrad. Ať už osobně nebo prostřednictvím médií.

TPR - Misionář

Úkolem rozcvičky paměti je vytvořit co nejvíce slov začínajících na jednotlivá písmena slova MISIONÁŘ. Účastníci pracují jednotlivě.

Postup:

1. Vytisknout účastníkům PL_TPR_1;
2. Vytvořit co nejvíce slov začínajících na jednotlivá písmena (M, I, S, I, O, N, Á, Ř);

Následuje společné vyhodnocení, kdo má nejvíce slov od jednotlivých písmen.

TK - Cyril a Metoděj - Soluňští bratři

Svatí **Konstantin** (Cyril) a **Metoděj**, označování někdy jednoduše jako **Soluňští bratři**, jsou známí jako Apoštolové Slovanů nebo také **Slovanští věrozvěstové**. V rámci své misie na Velké Moravě prosadili staroslověnštinu jako bohoslužebný jazyk (pro který Konstantin vytvořil písmo **hlaholice**). Papež LEV XIII. je v roce 1880 svatořečil a následně v roce 1981 je Jan Pavel II. prohlásil za spolupatrony Evropy. Jsou hlavními patrony Moravy a jejich svátek si připomínáme vždy 5. července.

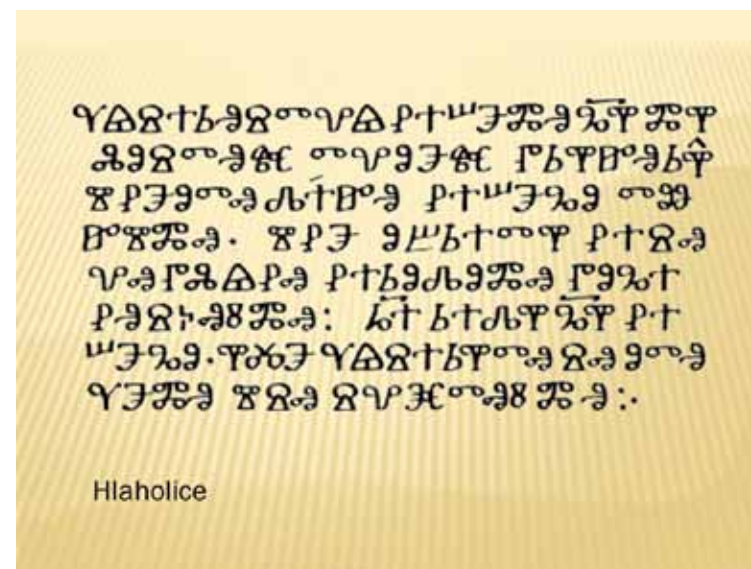
Svatý Konstantin, zvaný filosof, mladší z obou bratrů, byl jedním z nevýznamnějších učenců své doby, vynikajícím teologem, řečníkem a polyglotem. Působil jako profesor filosofie a úspěšně vedl několik zahraničních náboženskopolitických misí a mnoho teologických disputací. Několik let žil v klášteře společně se svým bratrem a v té době začíná také jejich společná činnost. Jako mnich však vstoupil do kláštera až krátce před svou smrtí v Římě, kde přijal řeholní jméno Cyril, pod nímž je známější.

Svatý Metoděj, křestním jménem Michal, starší bratr Konstantina, byl zpočátku byzantským státním úředníkem, později mnichem v klášteře, kde přijal jméno Metoděj. Během společného pobytu v klášteře se stal patrně nejbližším spolupracovníkem svého bratra, se kterým se pak účastní zahraničních cest. Po Konstantinově smrti se ujal vedení velkomoravské misie a završil jejich společné dílo, které hájil až do své smrti.

Hlaholice

Hlaholice je nejstarší, dnes již neužívané slovanské písmo. Jeho jméno pochází ze staroslověnského slovesa *glagolati* - *hovořit* nebo podstatného jména *glago* - *slovo*. Písmo tvořilo základ kultury a vzdělanosti Velké Moravy, později se rozšířilo do jiných slovanských zemí, kde se nejdéle udrželo v Chorvatsku. Hlaholice měla původně 41 znaků, některé pro hlásky, které se vyskytovaly jen ve slovech přejatých z řečtiny. Z nich 24 grafémů je pravděpodobně odvozeno ze středověkých znaků řeckého písma. Původ ostatních znaků není znám, část z nich je pravděpodobně odvozena z písmen hebrejského a samaritánského písma, některé mohou mít i spojitost s abecedou koptskou, gruzínskou a s latinkou.

Na Moravě se hlaholice používala v letech 863–886 pro oficiální státní a bohoslužebné účely. Vyučovala se na škole (akademii), kterou založil Konstantin a Metoděj a kde byli vychováváni jejich učedníci. V roce 886 byli nitranským biskupem kněží slovanského obřadu vyhnáni a hlaholice se na Moravě přestala užívat.

Svátek Cyrila a Metoděje

Česko i Slovensko slaví svátek Cyrila a Metoděje 5. července, stejně tak římská katolická církev v některých zemích. Poprvé byly na tento den na žádost olomouckého arcibiskupa Bedřicha s Fürstenberka stanoveny papežem Piem IX. oslavy tisíciletého výročí příchodu bratří v roce 863. Toto datum, ačkoliv nemá zřejmou souvislost s životem Cyrila a Metoděje ani s cyrilometodějským obecně, se od té doby začalo používat v Čechách, na Moravě, v Chorvatsku a nakonec i na Slovensku. Tzv. Okružním listem „Grande munus“ z 30. září 1880 vyzdvihl papež Lev XIII. zásluhy obou bratří a rozšířil jejich svátek na celou římskokatolickou církev. V Bulharsku je 24. květen slaven jako Den sv. Cyrila a Metoděje a Den slovanské kultury a vzdělávání a je svátkem a dnem pracovního klidu.

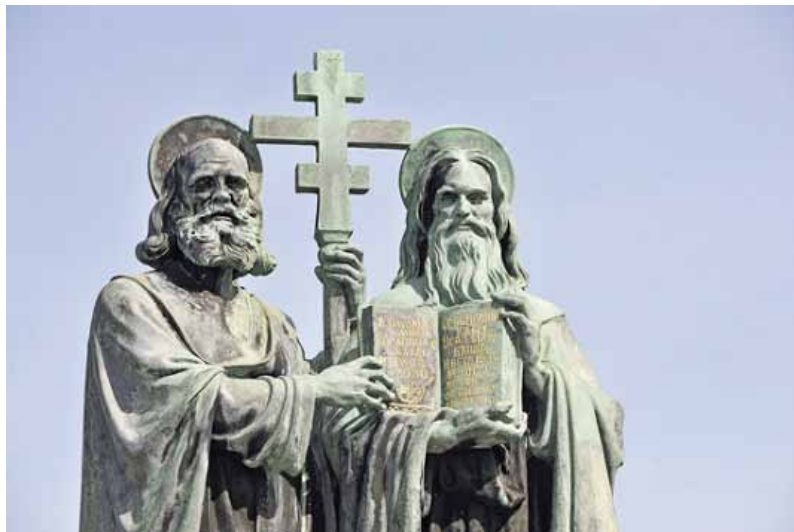
Velehrad

Centrum úcty ke svatému Cyrilu a Metodějovi je poutní místo Velehrad. Velehrad je jedním z nejvýznamnějších poutních míst Moravy. Jeho historie se začala psát před více než 800 lety, kdy do údolí říčky Salašky přišlo prvních 12 cisterciáckých mnichů, aby nedaleko obce Veligrad (dnešní Staré Město) vybudovali svůj klášter. Právě na základě své polohy dostal klášter své jméno a stal se záhy nositelem mnohem starší duchovní tradice, která sahá až do 9. století, kdy na Moravu přišli slovanští věrozvěstové Konstantin a Metoděj. Význam poutního místa Velehrad tedy nespočívá v místním, nýbrž myšlenkovém vztahu k středisku apoštolské působnosti slovanských věrozvěstů.

Srdcem poutního místa Velehrad je bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje.

Cyryl a Metoděj se stali našimi duchovními otci, kterým vděčíme za křesťanskou víru i kulturu, jejíž přijetí nás zařadilo mezi civilizované národy. S liturgií v národním jazyce předešli dobu o 11 století. Po nich až II. vatikánský koncil v letech 1962-65 jim dal za pravdu, že při liturgii se sluší chválit Boha všemi místními jazyky.

Jedno z nejznámějších vyobrazení Soluňských bratrů

TPH - Cesta Soluňských bratří

Účastníkům vytiskneme PL_TPH_1 a necháme je samostatně zpracovat úkol.

TPB - Vzpomenu si?

Účastníkům vytiskneme PL_TPB_1 a necháme je samostatně vypracovat zadaný úkol.

TPM - Provazochodec

Postup:

1. Na zem nalepíme barevnou lepicí pásku;
2. Účastníci po ní postupně přecházejí, snaží se nestoupnout vedle a udržet rovnováhu;
3. Při dalším přecházení lze např. přidat na pásku PET lahev s vodou či pískem a tím vytvořit překážku, která je třeba překročit

Závěr a tipy na doma

Závěrečná modlitba

Bože, Tys poslal našim předkům svatého Cyrila a Metoděje, aby jim hlásali evangelium slovanským jazykem; dej ať i my přijímáme s radostí Tvé poselství a řídíme se jím ve svém životě. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen (závěrečná modlitba z breviáře)

M.....

I.....

S.....

I.....

O.....

N.....

Á.....

Ř.....

M.....

I.....

S.....

I.....

O.....

N.....

Á.....

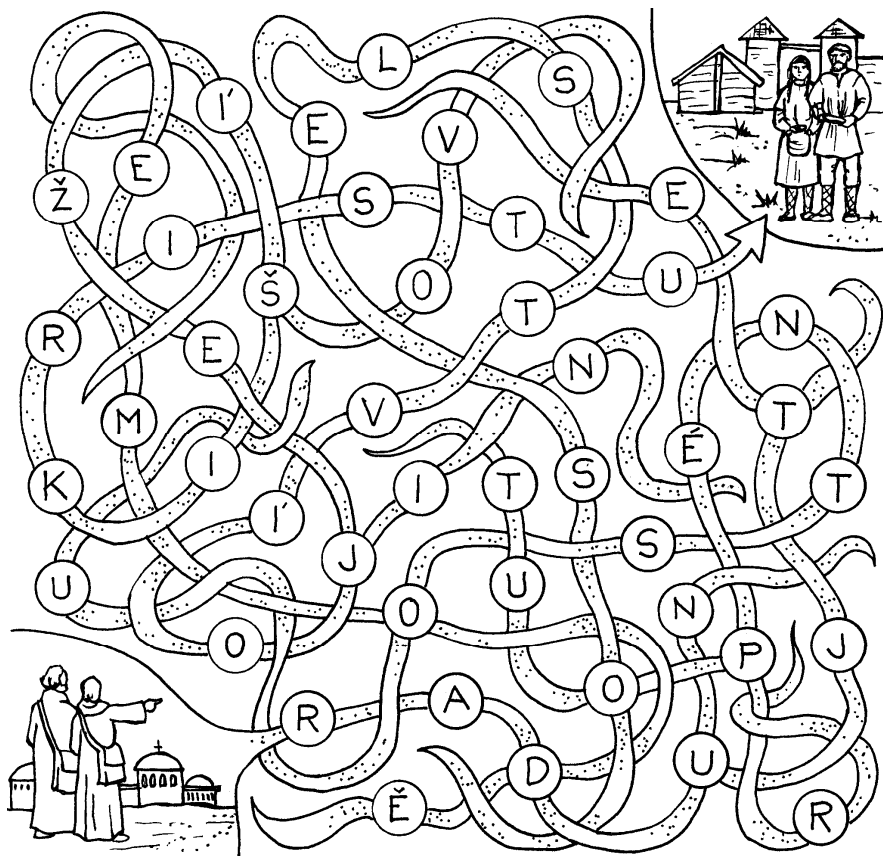
Ř.....

CESTA NA MORAVU

Konstantin s Metodějem se po důkladné přípravě na svůj misijní úkol vydali spolu s poselstvem z Byzance na Moravu. Po dlouhé a namáhavé cestě došli do sídla knížete Rastislava, kde byli slavnostně uvítáni. Psal se rok _____ (vyber z možností dole). Bratři překonali všechny obtíže cesty. Posilovalo je totiž vědomí, že je Bůh posílá zvěstovat Slovanům... (dokončení v tajence).

Projdi cestou z Byzance na Moravu. Když posbíráš na správné cestě písmenka, získáš tajenku.

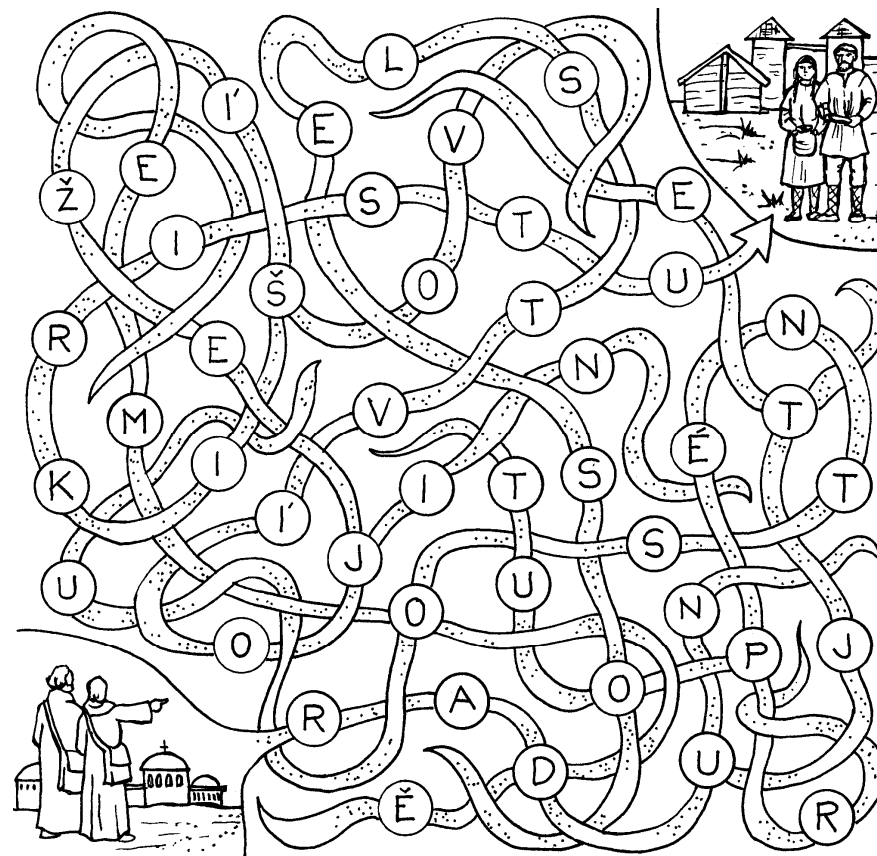
TAJENKA: _____

Rok příchodu – možnosti: 368 386 638 683 836 863

CESTA NA MORAVU

Konstantin s Metodějem se po důkladné přípravě na svůj misijní úkol vydali spolu s poselstvem z Byzance na Moravu. Po dlouhé a namáhavé cestě došli do sídla knížete Rastislava, kde byli slavnostně uvítáni. Psal se rok _____ (vyber z možností dole). Bratři překonali všechny obtíže cesty. Posilovalo je totiž vědomí, že je Bůh posílá zvěstovat Slovanům... (dokončení v tajence).

Projdi cestou z Byzance na Moravu. Když posbíráš na správné cestě písmenka, získáš tajenku.

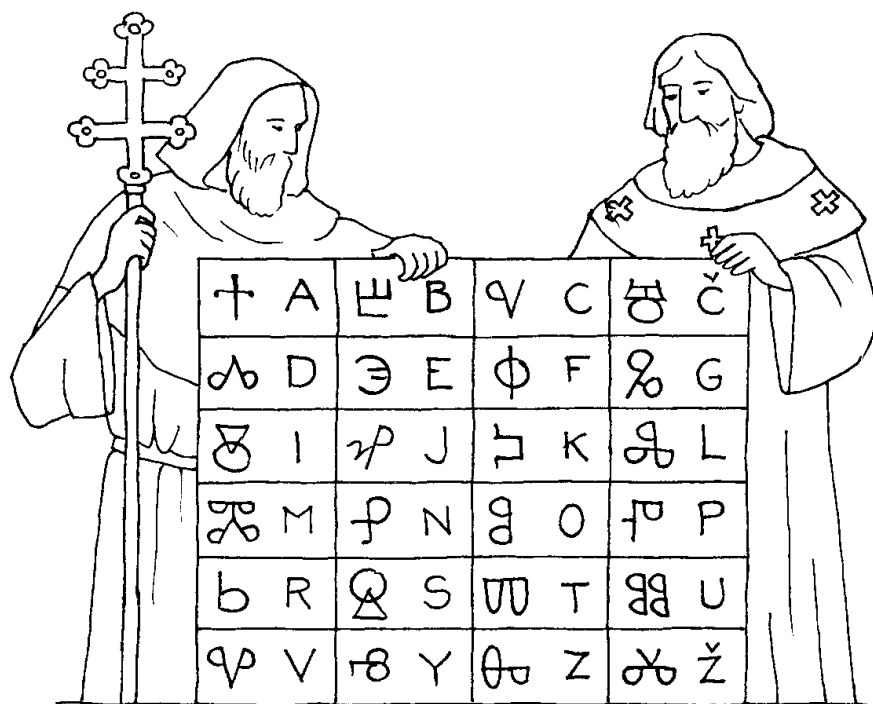
TAJENKA: _____

Rok příchodu – možnosti: 368 386 638 683 836 863

JAKÝ POKLAD NÁM PŘINESLI?

K našemu národu – k jeho historii, kultuře i víře – neodmyslitelně patří dva bratři: svatí Cyril a Metoděj. Přišli k nám z řecké Soluně, aby nám přinesli radostnou zprávu o Ježíši Kristu. Na své působení se předem dobře připravili. Cyril sestavil pro slovanský jazyk staroslověnské písmo – hlaholici. Díky němu nám přinesli jeden velký poklad. Víš který?

Vyluštíš ho pomocí písmen hlaholice v tabulce.

TAJENKA:

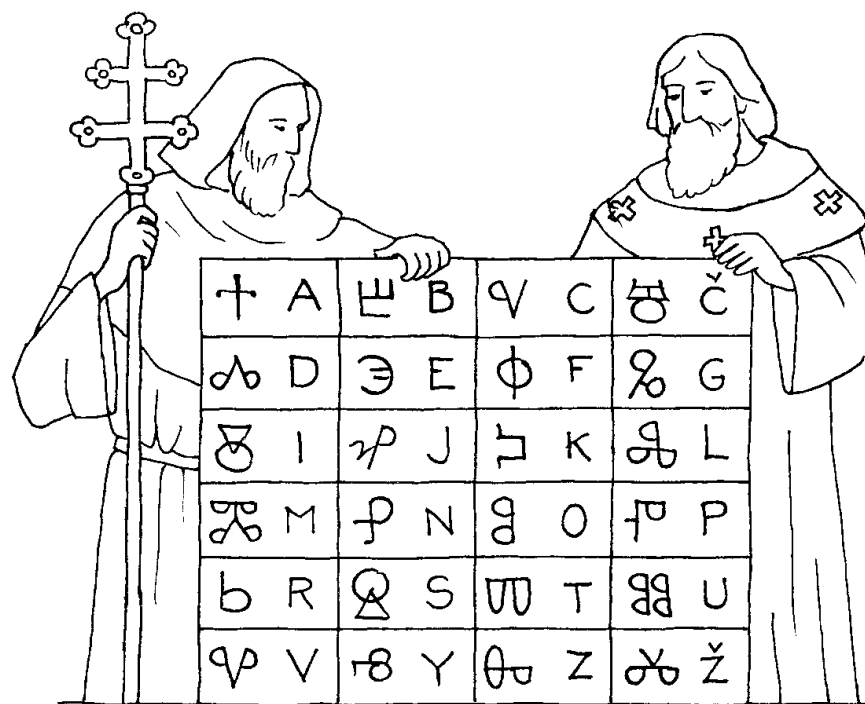
Cyril s Metodějem nám přinesli

Ѱ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ

JAKÝ POKLAD NÁM PŘINESLI?

K našemu národu – k jeho historii, kultuře i víře – neodmyslitelně patří dva bratři: svatí Cyril a Metoděj. Přišli k nám z řecké Soluně, aby nám přinesli radostnou zprávu o Ježíši Kristu. Na své působení se předem dobře připravili. Cyril sestavil pro slovanský jazyk staroslověnské písmo – hlaholici. Díky němu nám přinesli jeden velký poklad. Víš který?

Vyluštíš ho pomocí písmen hlaholice v tabulce.

TAJENKA:

Cyril s Metodějem nám přinesli

Ѱ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ	Ѣ

**Čtvrtletník ZRNKO je
pro animátory KLAS KLUB
AKTIVNÍCH SENIORŮ® ZDARMA.**

Objednávky:

e-mail: info@spokojenysenior-klas.cz

tel.: +420 730 805 857

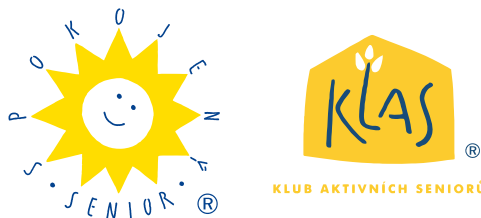
www.spokojenysenior-klas.cz

Na webových stránkách je k dispozici
i archiv minulých čísel.

Na uvedeném kontaktu je také možno
informovat se o možnostech vzdělávání pro
práci se seniory.

Máte-li jakékoli připomínky, podněty či
náměty, jak bychom mohli ZRNKO vylepšit
nebo jaká témata reflektovat, budeme velmi
rádi, pokud nás zkontaktujete.

**Projekt SPOKOJENÝ SENIOR
realizuje organizace
Spokojený senior – KLAS z.s.**

Projekt podporují:

Jihomoravský kraj

Biskupství brněnské

Elektronický čtvrtletník ZRNKO vydává
organizace Spokojený senior – KLAS z. s.
Je rozesílán účastníkům a absolventům
vzdělávacích programů projektů KLAS
a Spokojený senior a také zaregistrovaným
zájemcům.

Adresa vydavatele: Biskupská 7, 602 00 Brno
www.spokojenysenior-klas.cz

ZRNKO pro vás připravují:

Vedoucí organizace:

Mgr. Tereza Kozderová, DiS.

Metodik obsahu:

Mgr. Tereza Kozderová, DiS.

Sazba:

Bc. Lenka Havrlantová

Čtvrtletník ZRNKO, ani žádná jeho část, nesmí
být reprodukována a zveřejňována bez písemného
souhlasu vydavatele a uvedení zdroje.

Komerční využití je vyloučeno.

Články publikované v tomto časopise a přebírané
z praxe od animátorů nemusí vyjadřovat oficiální
stanovisko redakce a vydavatele.

Redakce si vyhrazuje právo upravovat příspěvky.

Materiál odráží výhradně názory autora
a MPSV ČR nenese zodpovědnost za žádné užití
informací tam obsažených.